

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang“.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEFOON 4519.

KOLONIAAL

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST“:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden
aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot
den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20,
Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

INHOUD: Intern. Rubber-Congres en -Tentoonstelling te Batavia. — Het einde van de „Emden“ en de Kokos-eilanden. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Litt. Overzicht. — Leestafels. — Ingezonden. — Mededeelingen.

taten van een „wetenschappelijke toetsing van de empirische beoordeeling van „ruwe rubber.“

Discussie naar aanleiding van de praeadviezen over: „Redactie van den postprijs der rubber.“

Sluiting van het Congres.

„Een waardige opening van een waardig congres“ zoo begint het „Bat. Nieuwsblad“ zijn verslag en vervolgt:

Reeds ten 5 ure 's namiddags begon de stroom van genoodigden langs Koningsplein Noord en Gang Secretarie naar het tentoonstellingsterrein te vloeien en deze nam weldra zoozeer in massa en hevigheid toe, dat de politie handen vol werk had om de orde langs de overdrukke wegen behoorlijk te handhaven.

Hij bleef maar aanhouden, de ruischende stroom van genoodigden. Voor het paviljoen van „Stam en Weyns“, waar de feestelijke toespraken gehouden zouden worden, was het één brouha des jupes.

Zelden zagen wij zulke keurige en gedistingeerde toilet-

ben, ware het niet, dat de officieren van de land- en zee-macht met hunne schitterende uniformen het schoonheids-evenwicht voor de kleedij van de heeren der schepping eenigermate gered hadden.

Juist klokke half zeven reed de auto van den landvoogd het tentoonstellingssterrein op: *l'exactitude est la politesse des rois!* De plechtige tonen van ons eenig-innig Wilhelmus vervulden de lucht; allen verreezen in eerbied van hunne zitplaats en brachten zwijgend hunnen huldegroet aan den vertegenwoordiger van onze Koningin. Voor wie voelen kan, gloeide door dat stil huldebetoon de heilige vaderlandslievende sprank: Voor God en Koningin en Vaderland! O, wat deed hij weldadig aan, die goed!

Toen de landvoogd den voor hem bestemden eerezetel ingenomen had, nam de voorzitter van het Dagelijksch Bestuur, de heer J. G. H. de Voogt, het woord en hield een gloedvolle rede. Na hem feestredende de heer T. Ottolander, voorzitter van het Ned.-Indisch Landbouw-syndicaat en van de tentoonstellings-commissie.

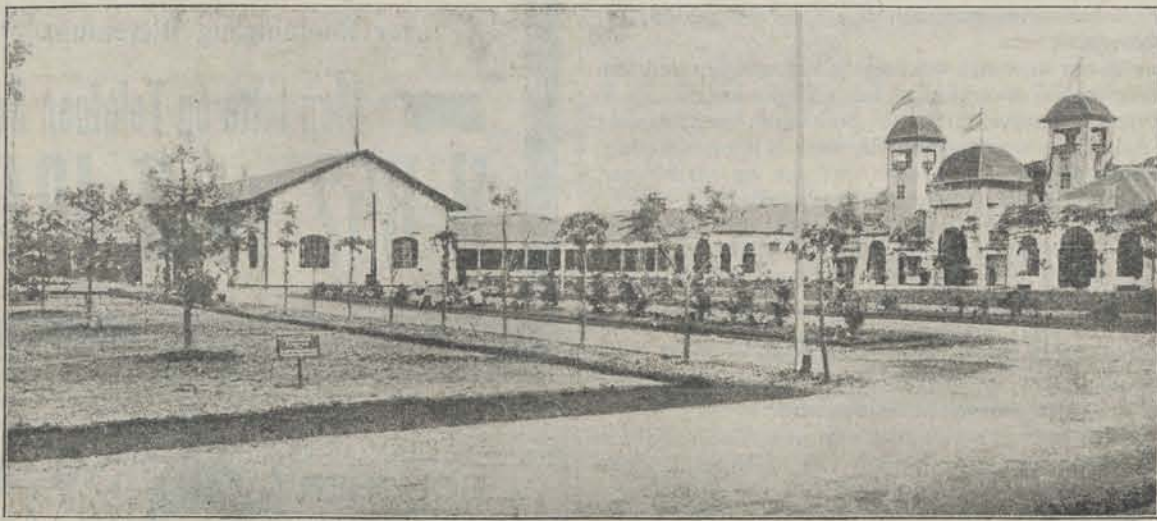
Daarna nam de regeeringscommissaris, de heer dr. H. J. Lovink, directeur van landbouw, nijverheid en handel, het woord. In een duidelijke, met meesterhand geciseleerde rede zette hij, na een vriendelijken welkomstgroet aan de aanwezige vreemdelingen, de gróote betekenis dezer tentoonstelling uiteen. Zijne rede in het Fransch vervolgend, zeide de spreker, dat de koloniale cultures, die zoo lang à l'oeil fermé gelooopen hebben, thans ten gevolge van de vaktentoonstellingen den te volgen weg klaar vóór zich uitgelijnd zien. Voor de rubbercultuur evenzeer als voor de kolonie zelve is de betekenis van deze tentoonstelling niet te onderschatten. In het Engelsch en in het Duitsch, welke laatste taal de heer Lovink even rad en vlot spreekt als zijn moedertaal, herhaalde spreker vervolgens zijn welkomstgroet en zijn betoog over de noodzakelijkheid van vak-exposities.

Een daverend, spontaan applaus bewees, dat de woorden van dezen benijdenswaardigen polyglotte den aanwezigen uit het hart gegrepen waren. Toen vervolgde de heer Lovink zijn rede in het Nederlandsch en maakte bekend, dat het H. M. de Koningin behaagd had aan de heeren E. de Kruijff en dr. C. J. J. van Hall het officierskruis der Oranje-Nassau-orde en aan den heer M. E. van Rijnberk, secretaris van onzen consul-generaal te Singapore, het ridderkruis der orde te schenken.

Ten slotte verklaarde hij de tentoonstelling geopend en noodigde den landvoogd uit haar in oogenschouw te nemen,

Intern. Rubber-Congres en -Tentoonstelling te Batavia.

Gaven wij onlangs een beschrijving van de opening der Semarangse tentoonstelling, thans volge er een van die aan de rubber gewijd, ontleend aan de Indische bladen, met een paar kiekjes, overgenomen uit het „Weekblad voor N.-I.“ Het Congres-programma luidde:

ACHTERZIJDE VAN HET HOOFDGEBOUW MET HEVEA-AANPLANTINGEN.

Maandag 19 Oct.: Officieele opening van Congres en Tentoonstelling in tegenwoordigheid van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië des avonds te half zeven op het Tentoonstellingsterrein.

Dinsdag 20 Oct.: Aanvang der Congreszittingen in de congreszaal op het tentoonstellingsterrein des morgens te negen uur.

Discussies naar aanleiding van de praeadviezen over:
„Selectie van Hevea.“
„Ziekten en plagen van Hevea.“
„Vertakking van jonge Hevea.“

Woensdag 21 Oct.: Aanvang der zitting te negen uur des morgens.

Discussies naar aanleiding van de praeadviezen over:
„Catchcrops en gemengde culturen.“
„Plantverband en uitdunning.“

Demonstratie der methoden van rubberonderzoek in het rubberlaboratorium op de Tentoonstelling door den heer J. G. Fol.

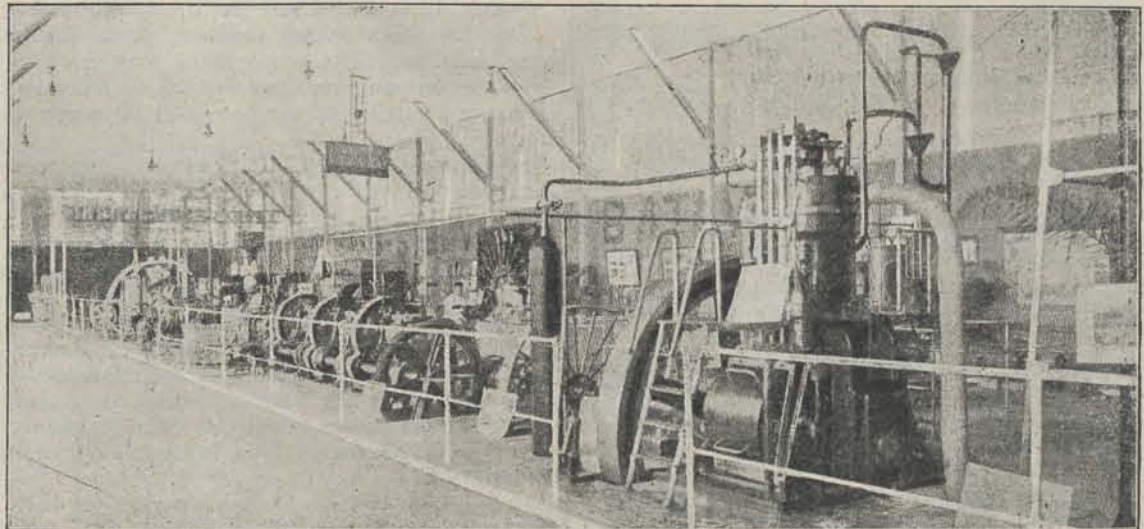
Donderdag 22 Oct.: Aanvang der zitting te negen uur des morgens.

Discussies naar aanleiding van de praeadviezen over:
„Kunstmeststoffen.“
„Tap en tapsystemen.“
„Bereiding van rubber.“

Vrijdag 23 October: Aanvang der zitting negen uur des morgens.

Voordracht van den heer J. G. Fol over: „De resul-

ten bij elkaar. De heeren, in stalen pen met den gibus kleintjes geplet onder den arm en het stukje officieelheid in kleinsten vorm, de witte das, om den hals, zouden een pooveren indruk bij de keurige voornaamheid van het feminisme in zijne aantrekkelijkste uiting gemaakt heb-

EEN DER MACHINE-ZALEN IN DEN RECHTERVLEUGEL VAN HET HOOFDGEBOUW.

Hoff. van H. M. de Koningin.

O. C. L. VOSVELD,

Opticiën - Instrumentmaker.

Korte Poten 42 - Tel. 3957 - Den Haag.

Hoff. van H. M. de Kon.-Moeder

aan welke uitnodiging gevolg werd gegeven. De heer De Kruijff leidde den landvoogd door de schitterend verlichte zalen rond.

In pralend licht lag daar het feeëriek park.

De stralende fontein midden in het park, door afwisselend gekleurd licht beschenen, haar ijlen watersluiser spreidend onder het donker groene geboomte, gaf iets fabelachtigs aan de omgeving.

Alle machines waren in volle werking; het was als wilde de industrie haar kracht en beteekenis demonstreeren.

Elders lezen wij:

„Een rubbercongres door een bewonderenswaardig-volledige vaktentoonstelling aangevuld!

Een evenement in de rubberplanterswereld, een gebeurtenis, die niet alleen een zeer duidelijken stempel zal drukken op de toekomst der rubbercultuur, maar tevens een mijlpaal is op den weg naar Indië's bloei.

De planters zijn naar dit rubbercongres gestroomd, als de dorstigen in de woestijn naar de oase — en zijn gelaafd en gesterkt; ieder is daarna weer zijns weegs gegaan om verdere streven! Zij hebben elkaar den weg gewezen ter verdere ontwikkeling, elkander gestaald!

Schitterend is het congres geslaagd, nooit te voren heeft misschien een samenkomst in N.-Indië zoo doeltreffende resultaten opgeleverd en dit nog ondanks het bedroevend feit, dat vele buitenlandsche congressisten en planters der buitenbezittingen door den oorlog niet aanwezig konden zijn.

En wanneer 's avonds zich daar rondom honderden belangstellenden en nieuwsgierigen verdringen, wanneer een mondain publiek zich installeert voor het restaurant Stam en Weijns of de muziektent, wanneer het daar behalve zekelijk ook lustig toegaat, wanneer meer dan honderd duizend gloeilampjes zich teekenen langs de lijsten der statig-Oostersche gebouwen en niet alleen het terrein overgieten met hun fijn, sprookjes-achtig-blank licht, maar dit ook opzenden in den machtigen, tropischen hemel, dan is het tentoonstellingscomplex niet slechts figuurlijk, maar ook letterlijk een ster der tropen, wijzende den weg naar voorspoed en macht en rijkdom van ons zoo schoon Insulinde."

Het einde van de „Emden” en de Kokos-eilanden.

In de „Sing. Free Press” de volgende bijzonderheden omtrent het zeegevecht nabij het Cocos-Keeling eiland, dat eindigde met de stranding van het schip, dat gedurende drie volle maanden een waar schrikbewind wist te voeren in de Oceanen rondom onzen archipel.

Gevreesd en bewonderd door den zooveel machtigeren vijand, opgejaagd als een schadelijk dier, — verrichtte de „Emden” schitterend werk, waarbij niet alleen bliken werden afgelegd van stoeren moed, doch ook van wijs beleid.

Bezuid-westen Straat Soenda kwam het einde, — het verwachte einde:

De manager van de Eastern Tel. Coy. op Cocos seinde omtrent dit laatste bedrijf van dit heldendrama het volgende:

De „Emden” verscheen te zes uur 's morgens.

De kruiser had vier pijpen, waarvan één van Canvas... Hetgeen duidelijk te zien was!

De boot voerde met zich mede een gewapende launch en twee booten, bemand met veertig man, 3 officieren en vier maxims aan boord.

Deze bemanning landde na 15 minuten.

Nadat de telegrafietoestellen, de installatie voor draadlooze telegrafie waren vernield, werden de mast en de machines opgeblazen, uitgezonderd de condensor en de refrigvator, waarna de booten weg wilden varen.

Doch de „Sydney” was verschenen en bombardeerde dadelijk de „Emden”, hetgeen werd beantwoord.

De schoten van de „Emden” waren eerst zuiver, doch later minder dit.

De „Emden” verloor twee pijpen en een mast en vatte na een uur vechters vlam in het achterschip.

De „Emden” ligt nu op strand benoorden Keeling en is uitgebrand.

De kapitein van de „Sydney” beschrijft de „Emden” in den toestand waarin zij zich thans bevindt, als een ware slachtplaats.

Nader werd geseind, dat slechts vier officieren en eenige manschappen tot de overlevenden behooren.

De „Sydney” is juist naar Keeling vertrokken om dit nader te onderzoeken.

De „Emden” weigerde zich over te geven, zelfs niet toen de boot gestrand was en in brand was gevlogen.

Van den kloeken Carl von Müller, commandant van de beroemd geworden „Emden”, weet de „Straits Times” het volgende mede te deelen.

Von Müller was gedurende verscheidene jaren verbonden aan de Marine Board.

Na zijn benoeming tot commandant van de „Emden”, het vorige jaar, toen hij nog korvet kapitein was, ontving hij het ordeteeken van de Kroon der derde klasse.

In de zomermaanden van 1913 kreeg de „Emden” de taak om gedurende een opstand aan de Yangtse, de kanonnen van verscheidene forten, door de rebellen bezet, tot zwijgen te brengen.

Dit, ondernomen in het belang van de Duitsche handelschepen, werd spoedig volbracht.

De zich mede aan boord bevindende jeugdige prins

Franz Jozef van Hohenzollern ontving als junior marine-officier de laatste lessen aan boord.

Zeker ook in verband met het bovenstaande, herinnert Mr. Thomas, hoofdredacteur van het „Bat. Nwsbl.”, aan de over die Kokoseilanden jaren geleden in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gehouden debatten.

In de zitting van 28 November 1857, bij de behandeling van de Indische begroting voor 1858, riep Dr. van Hoëvell den minister andermaal ter zake van de occupatie der Kokos-Eilanden door Engeland ter verantwoording, en zeide:

„Er is uitgegeven door het Departement van Koloniën, en opgedragen aan den toenmaligen Minister van Koloniën, eene kaart van Nederlandsch-Indië. Op die kaart is een officieel karakter gedrukt. En wat leest men nu op die kaart? Dat de Kokos-eilanden van ouds tot Nederlandsch-Indië hebben behoord en dat in het jaar 1829 daarvan opnieuw bezit genomen is. Ik beschouw deze zaak als een gewichtige. De Kokos-eilanden zijn op zich zelve van veel belang voor de scheepvaart. Men kan daaromtrent in het „Tijdschrift voor het Zeewezen” een zeer goed geschreven artikel vinden van een koopvaardij-kapitein, die daar geweest is en het belang van die eilanden uit dat oogpunt aanwijst. Maar ook uit een strategisch oogpunt beschouw ik het als hoogst nadeelig, dat de Kokos-eilanden in handen van de Engelschen zijn.”

Wat dr. Van Hoëvell van die wederrechtelijke occupatie het meest hinderde, was de omstandigheid, dat zij slechts in naam door Engeland, doch in werkelijkheid door Australië was geschied.

„De Australische koloniën”, zeide dr. v. d. Hoëvell nog, „ontwikkelen zich met reuzenschreden; zij verkrijgen langzamerhand een kracht gelijk andere Engelsche koloniën, die thans tot de magtigste mogendheden der wereld behooren, ook langzamerhand verkregen hebben. Zij zullen eenmaal, — wie weet hoe spoedig! — in dat deel van de wereld een groot overwigt uitoefenen.”

Zoo sprak ruim een halve eeuw geleden dr. Van Hoëvell in 's lands vergaderzaal, en de Nederlandsche staatsman, aan wiens hoede destijds het opperbestuur over deze landen was toevertrouwd, had volstrekt geen ooren naar zijne woorden. Voor die „strafpredikatie”, gelijk het Kamerlid van Lijnden de geharnaste rede van dr. Van Hoëvell noemde, was en bleef de minister van koloniën doof: de Kokos- of Keeling-Eilanden zijn sedert Engelsch territoir gebleven.

Ziedaar in het kort het waarachtig verhaal van een van Nederland's koloniaal-politieke lameligheden..... in vroegere dagen. Dat het nu anders geschapen staat, spreekt van zelf: de eene staatscommissie voor 's lands defensie, d.i. voor de defensie van 's lands territoir en 's lands eer, over-staatscommitteert de andere en daarom.....

„Luistert goed, Nederlanders, de Kokos- of Keeling-Eilanden liggen niet ver van Indië af!” Zoo besluit schrijver.

Uit de O. I. Mail.

De Gezondheidstoestand.

Sedert de vorige mail valt niet veel verandering te vermelden. Volgens het cholera-rapport van 17 Nov. j.l. kwam er te Batavia slechts één geval bij, één Oosterling werd door de ziekte aangetast; één overleed er, terwijl twee Europeanen herstelden.

Onder behandeling blijven nog 6 Europeanen en 9 Oosterlingen.

Het pokkenrapport aldaar van denzelfden datum vermeldt één nieuw geval bij een Chinees, die aan de ziekte overleed. Onder behandeling blijven nog 4 Europeanen en 2 Oosterlingen.

Onnodige bezorgdheid.

Onder dit opschrift schrijft „De Javabode”:

De „Loc.” heeft dezer dagen met het oog op de naar haar inzien zorgelijke economische toestanden in verschillende deelen van Java, gemeend bij de regeering krachtig te moeten aandringen op het doen uitvoeren van relief-werks.

Het spreekt van zelf, dat deze aandrang ten eenenmale overbodig was, daar het blad, dat bij herhaling toont niet al te goed op de hoogte te zijn, niet blijkt te weten dat zonder voorafgaande machtiging van de regeering de hoofden van gewestelijk bestuur te allen tijde bevoegd zijn eigen autoriteit die maatregelen te nemen, die naar hun inzien dadelijke voorziening aanbrenghen.

Waar echter, voor zoover bekend, tot dusver geen der hoofden van gewestelijk bestuur gedurende de laatste maanden van die bevoegdheid gebruik heeft gemaakt, mag veilig worden aangenomen, dat ook de voorstelling van de „Loc.” omtrent den beweerdten nood overdreven is voorgesteld.”

Het „Bat. Nieuwsblad” vermeldt o.a.:

„Overall in de moskeeën en langgars wordt vuriger dan ooit gebeden en een ieder verlangt hartgrondig naar het spoedige einde van den oorlog.”

Spionage.

In „De Javabode” van 17 Nov. j.l. lezen wij:

Sinds eenigen tijd bemerkte de marconist van het draadlooze station te Sabang, dat er af en toe vreemde seinen werden gewisseld, waarvan hij de herkomst, de bestem-

De Haagsche Commissiebank

37-39 Prins Hendrikstraat - - - 's-Gravenhage.

Effecten - Coupons - Beleening

Prolongatie - Deposito - Cheques

Safe-Inrichting.

P. G. JANSSEN'S

Luxe Verhuur Auto's,

Iederen dag disponibel voor ritten door **BELGIË**

Auto's voor Trouwgelegenheid
.....Maand-Auto's.....

Eenig Adres:
Koninginnegracht
1c,

over Hoofdingang Dierentuin.

Men lette op Telefoon No.
H 852 en H 404.

C.L. BOUCHER
WOONT
PAPE STRAAT 11
SPECIALITEIT IN
AMERIKAANSCH KANTOOR
ARTIKELN - VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ - BOEKDRUKKERIJ
• STEMPELINRICHTING •

„INSTITUUT DE REGT”.

Internaat: **HAAGWEG 17.** RIJSWIJK (Z.-H.) Telefoon 166. Externaat **ORANJELAAN 26.**

De geheele school, gebouwd in 1909, is ingericht volgens de moderne eischen der hygiëne met centrale verwarming.

De zeer gunstige resultaten der examens leggen getuigenis af van het degelijk onderwijs.

Het onderwijs omvat: Lagere school, H.B.S. met 5-jarigen cursus en Handels-onderwijs.

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden.

Firma H. VAN BESOUW - BREDA

Ondergoederen naar maat } voor
: Uitzetten : Dames
: Indische Uitrustingen : en
: Heeren

DEGELIJKE goederen uitmuntende boven elke fabrieksconfectie. **Gegarandeerd!**

Vertegenwoordiger(ster) dagelijks te ontbieden.

Telegram-Adres: **BESOUW, Breda.** - Interc. Telef. **504.**

ning en de betekenis niet kon nagaan, maar die bestemd schenen voor Sabang.

Hij waarschuwde de Marine-autoriteiten en vergezeld door een zee-officier stelde hij een onderzoek in aan boord van de in de haven liggende vreemde schepen.

Aan boord van het Duitse stoomschip „Preussen” werd opgemerkt, dat wel de officiële verbinding van het lucht-net met de sein-kamer was weggenomen, in overeenstemming met de voorschriften, maar dat langs den achtersten mast een dunne draad van de antennen naar beneden liep, meldt het „N. v. d. Dag.”

De verklaring van den kapitein, dat dit een bliksem-afleider was, werd natuurlijk niet geloofd, het onderzoek werd voortgezet en den draad volgende, bleek deze te eindigen in een ontvangtoestel, hetwelk zich bevond onder het hoofdkussen van een der officieren. Deze kon aldus op het gehoor berichten opnemen, zonder dat iemand er iets van bespeurde of hoorde.

De kapitein, Lupcke genaamd, en de marconist Voltz werden onmiddellijk geïnterneerd in de benting, terwijl telegrafisch van een en ander bericht werd gezonden aan de autoriteiten.

De Officier van Justitie van Medan kwam spoedig daarop te Sabang om de zaak te onderzoeken en als gevolg daarvan zijn de twee heeren thans naar Medan gevoerd, waar zij zullen terecht staan wegens het inbreuk maken op de voorschriften der neutraliteit.

De Landvoogd op reis.

Hierover lezen wij in de Indische bladen o.a.:

Poerworedjo ontving 11 Nov. het bezoek van den gouverneur-generaal. Z. Exc. arriveerde aldaar met den mid-dag-trein van 1.13 vergezeld van den algemeen secretaris en de adjudanten, de heeren van Verre en Bouwmeester met hun beide dames. Ter opwachting van den hoogen gast bevonden zich aan het station de resident van Kedoe, de assistent-resident, de controleur en de patih van Poerworedjo en de pangeran van Koetoardjo.

Het allereerst werd een bezoek gebracht aan de Landbouwschool, waar circa een tien minuten mede gemeoid gingen. Aan de leerlingen, die in hun schoollokaal den hoogen bezoeker afwachten, werden door hun leeraar, nadat Zijne Excellentie was binnengetreden, eenige vragen gedaan. Ook liet Zijne Excellentie eenige vragen stellen. Na een kleinen ommegang door de diverse school-lokalen, werden de auto's wederom bestegen, om thans een kijkje te gaan nemen op het terrein nabij het Hotel van Laar, waar metertijd de hogere kweekschool zal verrijzen.

Na alhier hoogstens een minuut of acht vertoefd te hebben, werd de laatste instelling, de hogere kweekschool zelve, die thans tijdelijk gehouden wordt in het voormalige pandhuis, bezocht. Deze inrichting, die evenals de landbouwschool ter eere van het hooge bezoek met groen versierd was, viel ook slechts een bezoek van ten hoogste tien minuten te beurt, waarna wederom naar het huis van den assistent-resident werd gereden, alwaar eveneens zeer kort verijld werd, ten einde zoo spoedig mogelijk den tocht naar den Boeroeboedoor te kunnen vervolgen.

Te Magelang heeft Z. E. zich niet lang opgehouden. Even werd vertoefd ten residentshuize, daarna een visite gebracht aan generaal van Rietschoten en toen ging het „full speed” in de richting van Ambarawa. Door den resident, den assistent-resident en den regent van Magelang werd het hooge gezelschap uitgeleide gedaan.

De Chinese kamp was één vlaggentoel en broederlijk hing de vijfbanige republikeinsche banier naast de Hol-landsche driekleur. Ook de inlandsche bevolking had zich niet onbetuigd gelaten en had haar kampongs met groen en vlaggen versierd.

In de paseban op de aloon aloon bevond zich een gamelan, die bij het passeeren van de auto's haar sonore stem deed hooren.

De Gouverneur-Generaal was tegen twaalf uur per auto uit Poerworedjo te Semarang aangekomen. De resident was hem tot Ambarawa tegemoet gegaan. De Algemeene Secretaris, jhr. mr. De Graeff, vergezeld den landvoogd en verder de adjudanten, kapitein Bouwmeester en luitenant ter zee 2e klasse van Verre.

's Middags om vijf uur werd uit het residentiehuis het eerste bezoek aan de tentoonstelling gebracht, waar op een gereserveerd gedeelte van het groote terras de leden van het uitvoerend comité der tentoonstelling, de direc-teur-generaal met hunne dames den landvoogd op-wachten.

Precies op tijd kwam de landvoogd het terrein oprijden ten nadat de voorstelling had plaats gehad en een oog-nblik was verpoost, begon de eerste rondgang, waarbij de directeur-generaal, de heer Vorster, den landvoogd tot gids diende.

Alles was zeer eenvoudig gehouden. De landvoogd en dan vanzelf ook de overige heeren, waren in zwart stads-toilet.

In de stad was er veel gevlagd, maar had men zich overigens aan den wensch van den landvoogd gehouden: geen feestbetoon.

Des avonds ontving de landvoogd ten residentiehuize eenige stadgenooten, die hij tot een onderhoud had uit-genoodigd.

Vrijdagavond hebben een paar personen aan de landvoogdelijke tafel mee aangezeten, te weten de resident, de assistent-resident, de heer Birckenhauer, wd. voorzitter van het comité van bestuur van de N.I.S., de beide prinses uit Solo, welke den landvoogd in de Solosche afdeling

ter tentoonstelling hebben ontvangen, en de heer van Heel, bij ontstentenis van den heer mr. Hartman.

Vrijdag was ter expositie door den resident aan den landvoogd met een enkel woord het model van een gouden medaille aangeboden ter herinnering aan het bezoek van den landvoogd aan de expositie. De beide adjudanten van den landvoogd kregen dergelijke medailles in brons. Deze medailles werden door de firma Begeer geleverd.

Zaterdagochtend te 7 uur 25 is de landvoogd van het N. I. S. station vertrokken, uitgeleide gedaan door den resident, den assistent-resident, den regent, den hoofd-commissaris en het tentoonstellingsbestuur. De heer Birckenhauer zelf ging mede om te waken voor de veiligheid van den landvoogdelijken trein.

Reeds een uur vóór de vermoedelijke aankomst van den extratrein uit Djombang, die den gouverneur-generaal naar Soerabaja zou voeren, stond aan beide zijden van den weg naar het station te Kediri een dichte schare, meest in-landers, in afwachting van de komst van den hoogen gast, lezen we in het „Soer. H.”

Bestond aanvankelijk het voornemen het station feestelijk te versieren en was men reeds daarmede begonnen, op een wenk van den Landvoogd werden deze voorbereid-selen gestaakt, zoodat uiterlijk van het bezoek van Z. E. niets te bespeuren was, behalve dan door de weinige vlag-gen, die hier en daar vruchteloze pogingen deden om haar banen te ontplooien.

Op het perron hadden zich een aantal heeren in het zwart opgesteld om Z. E. te ontvangen. Wij merkten onder hen op de heeren Peereboom, resident van Pasoeroean; van Deventer, resident van Madioen; dr. de Vogel, hoofd-inspecteur van den burgerlijken geneeskundigen dienst; dr. Terburgh, inspecteur van dienzelfden dienst in den Oost-hoek; Thieme, ass.-resident; Kaulbach, controleur; dr. Stibbe, stadsgeneesheer. Ook de regent met een aantal inlandsche ambtenaren was ter begroeting aanwezig. De resident van Kediri, de heer van Drongelen, was Z. E. tegemoet gestoomd tot Kertosono, om hem op de grens van zijn gewest te verwelkomen.

Er zou des avonds een conferentie plaats hebben van den G. G. met de residenten van Kediri, Pasoeroean, Ma-dioen en den hoofdinspecteur van den burg. geneeskundi-gen dienst. Daarna zou Z. E. Kediri verlaten en zijn in-spectietocht per auto voortzetten. De reis gaat dan over Paree naar Malang.

Uit Ternate.

De resident van Ternate en Onderhoorigheden seinde 12 Nov. j.l.:

Gisteren 4 brigades met 2 officieren op Mataram naar eil. Hiri, waar volgens bericht sultan ruim 70 verzetslieden van Toeada verzameld, bij poging arrestering 5 der laatsten in verzet en gedood, 2 gevangenen, de rest ont-komen, wordt opgespoord.

Belawan-Medan.

In den aanleg van den nieuwen weg van Laboean naar Belawan is een belangrijk stuk werk gereed gekomen. 't Is namelijk na veel moeite gelukt, de beide oevers van den troessan door een kistdam met elkander te verbinden. Men was van beide zijden met het aanbrengen van den kistdam begonnen en het laatste stuk moest worden gelegd ter plaatse waar de troessan het diepst en de stroom het sterkst is. Meer dan eenmaal was daartoe een poging ge-daan, en thans is zij volkomen gelukt. In technisch op-zicht is dit resultaat van betekenis, omdat thans een aanvang kan worden gemaakt met het storten van het eigenlijke damlichaam. De voltooiing van den nieuwen verbindingsweg is thans nog slechts een quaestie van tijd en werkrachten. Er zal echter nog wel een half jaar ver-loopen, vóór het geheele werk ten einde zal kunnen zijn gebracht.

De brug over de rivier is, op één landhoofd na, gereed; feitelijk kan men reeds Belawan te voet bereiken.

De dam in den troessan opent een nieuw stukje toe-komst voor Medan, roept de „Sum. Post” uit.

Moord op een Assistent.

De assistent Verdonk van de onderneming Balei Gadja, is 15 Nov. in de tuinen vermoord gevonden.

De vermoedelijke daders, drie Javanen, zijn reeds ge-arresteerd.

Een bebloed mes werd in de parang gevonden.

Een Rooftocht.

Roovers uit Indragiri zijn in het Djambische binnenge-vallen en hebben de Chinese vestiging Pekan geplunderd. De Kedeh-(warong-)houder is vermoord en vier Chi-neezen zijn zwaar gewond; de geheele nederzetting is naar Pelaboean-padang gevlucht.

Het Dorp der Verminkten.

In de maanden December 1913 en Januari 1914 werd door een militair exploratie-detachement het Bonggo-ge-bied op Nederlandsch Nieuw-Guinea verkend.

Onder den naam „Bonggo” verstaat men de kustbevol-king van het verkende gebied, de bevolking in 't binnen-land wordt „Arifoera” genoemd, meer naar 't Oosten „Ma-remgi.”

Vroeger was het binnenlandsche volk bang voor de „orang Bonggo” en werd door deze steeds meer in de bergen teruggedrongen. Zij hadden tot voor korten tijd nog kampongs, die niet anders dan met behulp van rotankabels te bereiken waren. In den laatsten tijd scheen het den verkenners toe, dat hierin verbetering was geko-men. Als voorbeeld is aan te voeren de kampong Koeria, die in den voormiddag van 18 December a. p. door den detachementscommandant bezocht werd. Die kampong be-

Hillmer & Co.

Noordeinde 58. Tel. 1667

PIQUÉ HEMDEN
f 2.75, f 3.50, f 4.- 14.50.

Engelsche Hemden

steeds de nieuwste Dessins
van af f 2.50.

Rijke keuze DASSEN.
Gemaakte en Zelfbinders.

INSTITUUT „HAAGSCHE TEEKENCURSUS”

OPGERICHT 1906.

Gevestigd Galileistraat 2a. - Den Haag.

Opleiding L. O. en M. O. Teekenen.
Onderwijs in Etsen, Schilderen en Kunstnijverheid.
Spreekuur: Dinsdag 2-3 uur.

Directie: W. H. BIK.
J. VAANDRAGER.

Middelbare School v. Handel en Administratie,
LAAN v. MEERDERVOORT 104 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

AFD. A. Bijzondere Middelbare Handelsschool met als onderbouw eene H. B. S. met 3 j. cursus. Bij be-schikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken gelijkgesteld met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

AFD. B. Bijzondere Hogere Burgerschool met 5-jarigen cursus. Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide richtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-j. c. eerst beslist behoeft te worden na het afloopen der 2e klasse.

De school wordt ook door Meisjes bezocht.
Prospectus en inlichtingen bij den Directeur
F. TIJMSTRA.

Kunstzalen
d'Audretsch.

HOOGHE WAL 16A.,
'S-GRAVENHAGE.

Voortdurende
Tentoonstelling

van

Schilderijen, Etsen en
Kunstvoorwerpen.

Geopend van 10-5,
Zondags van 2-5 uur.

Vrije Toegang.

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
GEBR. DE RIDDER,

Valeriusstraat hoek Dunklerstraat. - Den Haag.

Tel. Interc. 2648.

Specialiteit in fijne soorten Worst- en Vleeschwaren.

EIGEN SANITAIRE KOELINRICHTING.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel
of ged. installeren van woningen.

1ste Rotterdamse
Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Levensverzekering
in elken vorm.
Hoofdvertegenwoordigster voor Ned. Oost-Indië
Firma COSTER VAN VOORHOUT & Co.
te Soerabaja.

stond nog geen jaar en hare bevolking had te voren ook in de bergen gewoond.

De kampong ligt op een heuvel, waarvan de voet besproeid wordt door een riviertje met glashelder water. Bij het slaan van een bivak alhier waren tien Koerianeen behulpzaam.

De geheele stam bestond, volgens opgave, uit 16 mannen, 10 vrouwen, 8 jongens en 3 meisjes. Het dorp had 2 mannenhuizen, 1 vrouwenhuis, 1 jongelingshuis en 2 huizen in aanbouw.

Bijna geen der bewoners had geheel normale ledematen. Die niet overdekt waren met afzichtelijke zweren — lepra?, framboesia? — misten vingers of teenen, dan wel hadden vergroeide handen of voeten.

Toch werd de indruk gekregen van een krachtig en voor Papoea's opmerkelijk zindelijk ras.

Het Julianafonds.

Het „Bat. Nieuwsblad” van 16 Nov. j.l. schrijft:

„In ons nummer van den 30en Mei j.l. deelden wij mede, dat het Juliana-fonds een kwijnend bestaan leidde en dat reeds was overwogen het geheel op te doeken, doch thans bericht men ons uit Nederland, dat het fonds zijn werkzaamheden is begonnen. Sedert het vorig verslag toch waren nog eenige gelden binnengekomen, zoodat men thans over een kassaldo van f 3600 beschikte.

De vorige maand wendden zich een paar studeerende jongelieden in Nederland om hulp tot het fonds, en, hoewel zij volgens de statuten niet de eerst aangewezenen voor hulp waren, zoo werd toch besloten steun te verleenen, aangezien de daartoe uit te geven gelden binnen zeer korten tijd weder zouden worden gerestitueerd. Zoo werd een jongmensch, die voor doctor studeerde, in de gelegenheid gesteld zijn studien voort te zetten. Eveneens een jonge dame, die voor onderwijzeres studeerde.

Hoewel de financiële positie van het fonds in de tegenwoordige omstandigheden wel niet veel uitzicht op verbetering biedt, zoo tracht men nu toch maar met de zwakke krachten te woekeren, en zijn nu reeds de eerste resultaten te boeken van des heeren Soetan Casajangans pogingen, terwijl er nog andere in het vooruitzicht zijn.

Indië moet echter nu eindelijk ook eens bijdragen”.

Vereenigingen.

Bij gouv. besluit zijn de statuten der vereeniging „Wono-hardjo” te Tanggoeng en der vereenigingen Sarekat Islam te Sragen, Ngandjoek, Moentilan, Koetardja, Grisee, Brebes, Soerabaja, Sidajoe, Bakoempai, Tjamis, Ngawi, Paiton, Randoebloeng, Lasem, en der vereeniging Lie Tek Kwaj of Tiat Koay Sian te Batavia goedgekeurd en zijn die vereenigingen dus als rechtspersoon erkend.

Lessen in de Javaansche en Maleische Talen.

In het schoollokaal van de Kartini-school op Goenoeng Sahari wordt een cursus geopend in de Javaansche en Maleische talen.

De lessen zullen worden gegeven door Tjakradibrata, hoofdredacteur voor de Javaansche taal bij de commissie voor de volkslectuur, en Soekirna, Inlandsch onderwijzer aan de Kartini-school.

Het lesgeld voor het Javaansch bedraagt f 10.—, voor het Maleisch f 7.50 en gecombineerd f 15.— per maand.

Suriname.

Bij de openbare behandeling van de Surinaamsche begroting voor 1915 in de Tweede Kamer, zijn enkele uitingen gedaan, die wij ook in het Koloniaal Weekblad willen vastleggen.

Mr. Fock — oud-gouverneur van Suriname — sprak deze gulden woorden: „Al maakt men nog zulke mooie wijzigingen in het Regeeringsreglement, Suriname gaat niet vooruit, zoolang de landbouw kwijnt. Zoolang er geen kapitaal is voor den landbouw, zoolang er geen goed landbouwcrediet is, komt men in Suriname geen stap verder.”

En ook deze:

„Ik zou nu bij den Minister er wel op willen aandringen, dat hij de zaak van het landbouwcrediet ernstig zal aanvatten en dat de Minister niet zegge, dat de Overheid er niets mede te maken heeft. Neen, de Minister moet alles in het werk stellen om te zorgen, dat er in de kolonie kome een behoorlijke kredietinstelling in het belang van den landbouw. Alle reorganisatiën van bestuur, alle wijzigingen van het regeeringsreglement, hoe mooi ook, baten niets, wanneer men den landbouw niet helpt. Ik beveel deze aangelegenheid op de meest dringende wijze in de aandacht van den Minister aan.”

Duidelijker en krachtiger kan het niet. Men zou nu verwacht hebben dat Mr. Fock tot den Minister zou gezegd hebben: „Excellentie, ik wil niet onderzoeken of uwe meening, dat het eerste lid van art. 61 der Grondwet een bezwaar oplevert tegen de wijziging van het Regeeringsreglement in den door de Suriname-commissie gewenschten zin, wel juist is. Ik houd die meening voor onjuist, maar ik verheug mij over uw vondst, omdat zij het vooruitzicht opent, dat de Minister zijn kostbaren tijd niet zal besteden aan wijzigingen van het Regeeringsreglement, maar alle aandacht zal wijden aan de bevordering van den landbouw.”

Dat doet Mr. Fock evenwel niet. Integendeel; hij houdt een betoog, dat 's Ministers meening onjuist is.

Ook de volgende verstandige woorden van denzelfden spreker willen wij hier overnemen:

„.....,Maar wat baten theorieën in zoo'n abnormalen toestand als daarginds in Suriname? Wanneer wij hier op dit oogenblik om ons heen zien, dan weten wij, dat sedert Augustus tengevolge van den oorlogstoestand allerlei maatregelen genomen worden, die wij in gewone omstandigheden alle zonder onderscheid zouden afkeuren. Gaat het nu aan om in Suriname, waar de toestanden sedert de laatste jaren, geheel afgescheiden van den oorlogstoestand, volkomen abnormaal zijn, waar geen kapitaal en geen crediet is, aan te komen met theorieën en op grond daarvan te zeggen: Nu doen wij verder niets, nu helpen wij den landbouw verder niet? Neen, mijnheer de Voorzitter, op die manier wordt daarginds de toestand niet beter.”

De heer Kleerekoper is ook aan het woord geweest; hij heeft minder Dichtung ten beste gegeven dan bij de vorige begroting; terwijl de heer Fock den toestand, waarin de kolonie verkeert, aan het kwijnen van den landbouw toeschrijft, heeft de heer Kleerekoper met genialen blik de ware oorzaak ontdekt. Hoe meer men zich afvraagt hoe de toestand daar is geworden zooals hij geworden is, „hoe meer men tot het inzicht komt, dat de absolute ongevoeligheid voor critiek en het kwalijk nemen van alles wat wordt aanbevolen, de oorzaak is, dat men in de kolonie niet komen kan tot opbouwend werken, wat toch zoo noodig is om iets in opbouwenden zin voor haar te doen.”

Wel ja, men had in de kolonie alle 's heeren Kleerekopers verdichtselen van verleden jaar als opbouwende kritiek moeten aanvaarden en hem daarvoor dankbaar zijn. Voor den Minister wordt de zaak moeilijker. Hij kan misschien het tot stand komen van een behoorlijk landbouwcrediet bevorderen, maar wat moet hij doen tegen de dikheid van de menschen daar ginds? Welk staatsman doet hier een middel aan de hand?

* * *

„Suriname” van 17 November geeft aan het bestuur den raad de tegenover Paramaribo gelegen plantage Meerzorg aan te koopen. Wij hopen dat het Bestuur dien wijzen raad zal opvolgen. Desnoods geve de Minister telegraphisch den last daartoe. Het zou jammer zijn de gelegenheid, om op zulk een uitstekend gelegen stuk grond de hand te leggen, te laten voorbijgaan. Ook hier moeten theoretische bezwaren — zoo ze bestaan — zwichten voor het belang van het land.

* * *

In „Suriname” van 24 November vinden wij dit korte maar belangrijke bericht: „Naar wij vernemen heeft Mr. G. van der Flier de laatste hand gelegd aan een ontwerp-woning-verordening, waartoe de opdracht hem eenigen tijd geleden was gedaan en is het ontwerp den Gouverneur aangeboden.”

Het is inderdaad meer dan tijd deze aangelegenheid ter hand te nemen.

* * *

„Suriname” van 27 November bevat een beschouwing over de tot stand gekomen „Surinaamsche Hout- en Pulp-Maatschappij” met een aandeelenkapitaal van f 100.000 in aandeelen van f 100, op welke statuten de bewilliging van den Gouverneur werd verleend, terwijl aan haar werd overgedragen de concessie van 56000 HA. indertijd voor de bewerking van het hout aan den heer J. Nassy verleend.

De Maatschappij zal het hout van de „possentri” (Hura crepitans), waarvan groote hoeveelheden op de concessie voorkomen, tot papierpulp verwerken. Wanneer de fabriek — die naast de plantage Clevia, niet ver van Paramaribo zal gebouwd worden — gereed is, zullen wij op de zaak terugkomen. Voorloopig deelen wij hier slechts mede, dat volgens het bericht in „Suriname”, na een gunstig uitvalanalyse van het hout door Prof. Syndall, een proefverwerking in de fabriek der West Hartlepool Paper and Pulp Co. te West Hartlepool bij London, een schitterend resultaat opleverde. Possentrihout werd bevonden met betrekking tot de papierfabricatie niet te behoeven onder te doen voor populierenhout, dat in de papierindustrie No. 1 staat.

* * *

In hetzelfde nummer lezen wij:

„Den 9en Nov. overleed in het Moederland de heer Mr. Frederik Siewertz van Reesema, oud-lid van het Hof van Justitie, Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

De ontslapene heeft zich gedurende zijn diensttijd in Suriname doen kennen als een bekwaam en onafhankelijk rechter, wiens devies was: fais ce que dois, advienne que pourra, een der figuren, voor wie in bredere kringen de waardeering, waarop zij aanspraak hebben, pas ontwaakt — als zij voorbij zijn.”

Curaçao.

„De Wekker” schrijft:

„'t Is heden de 28ste dag van de maand November en alnog heeft het in de buitendistricten niet dan op enkele plantages geregend. In het stadsdistrict heeft het tot nu toe, op een enkel buitje na, slechts gemotregend.

De meeste regenbakken zullen, als Pluvius zich onzer niet onfermt, binnen korten tijd leeg zijn. Buiten zijn er vele putten, die geen water meer geven. Geen het minste

MAISON MEIJER

Trompstraat 73, bij de Laan van Meerdervoort.
TELEFOON 4050. CUISINIER. TELEFOON 4050.

Levering van Dejeuners, Dinners en Soupers.
Koude en Warme Schotels met bijlevering van Zilver, Servies (naar keuze), enz. enz.

Levert dagelijksche DINERS aan huis vanaf f 0.80.

A. BONS,

voorheen F. J. Hübscher en Zonen.

Piet Heinstraat 129. Teleph. Haag 6255.

SCHOENENMAGAZIJN.

Opgericht 1894.

Luxe Schoeisel en Schoeisel voor dagelijksch gebruik.
Maat- en Reparatie-inrichting.
Alleen-verkoop der alom bekende Residentie-Crème

Instituut W. G. Taanman, KOST- en DAGSCHOOL.

De Perponcherstraat 105-103-101 Den Haag.

In 1913 slaagden ONDER MEER voor:

Eind-ex H.B.S. 5 j. c. 6 leerl. — Cand. O.l. ambt, 1 leerl. — Milit. Acad. te Breda 2 leerl. — Instit. voor de Marine 1 leerl. — Cadettensch. Alkmaar 4 leerl. — Middelb. Kol. Landbouwsch. te Deventer 4 leerl. — Machinistensch. van de Marine, te Hellevoetsluis 1 leerl. — Zeevaartschool te Rotterdam, 1 leerl. — Gymnasium (1ste klasse) 2 leerl.

In 1914 slaagden o.a. 7 leerlingen voor Eind-ex. H.B.S. 5 j. c. en 3 leerlingen voor 1ste klasse Gymnasium.

Meisjes worden ook als leerlingen aangenomen.

GESCHER & KEMPER

ROTTERDAM
BREDAS

AMSTERDAM
ARHHEM

TAPIJTHANDEL
EN COMPLETE
MEUBILEERING

VLAMINGSTR: 22. DEN HAAG

P. DICKHOFF.

Kunsthandel - Spiegel- en Lijstenfabriek
ENCADREMENTEN.

Speciale bewerking voor de tropen.

86a PIET HEINSTRAT 86a.

Telefoon 5676.

DEN HAAG.

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES

WELBEKEND - BU ALLEN DIE NIET VERLOF IN NEDERLAND VERTOEVEN

DEGELUK ONDERWIS IN

DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, SPAANSCH, ITALIAANSCH, enz.

LET OP HET JUISTE ADRES DER ORIGINEELE BERLITZSCHOOL

OVER DE WAALSCHIE KERK

58^a NOORDEINDE NIET BOVEN KRUL TEL: 2234

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”.

Spuistraat 16 DEN HAAG Telefoon 3768.

Gunstig gelegen in het midden der stad.
Lift — Electric Licht — Centrale Verwarming.
80 Kamers en Salons.

PLATS DU JOUR 50 CT — DINERS VAN f 1.50 EN HOOGER.

Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.

J. DEN HARTOG.

gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE

DORDTSCHIE BANK

'S-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14

behandelt alle Bankzaken.

uitzicht op oogst! Zij, die, op den regen steunende, hebben geplant, hebben moeiten, kosten en plantzaad verloren. Hoe zal het arme buitenvolk het aanleggen, om aan den kost te komen voor zich en vrouw en kinderen, nu er gebrek aan veldarbeid is en zoo weinig booten onze haven bezoeken en het, door aan boord te werken, iets verdienen kon. Evenals op Bonaire en Aruba zal hooge nood, met zijn droevigen nasleep van ziekten enz. het ongelukkige volk allicht dra aangrijzen. Grootendeels is die onzalige toestand, die zich hoe langer in meer uitgebreiden kring doet gevoelen, te wijten aan den vermalelijden, de hedendaagsche beschaving schandvlekkenden oorlog, die Europa in vuur en vlam heeft gezet en wie weet welke treurige gevolgen nog voor onze streken hebben zal."

* * *

Over de armoede op Aruba lezen wij in de „Amigoe di Curaçao" van 27 Nov. jl.:

„De „Cur. Ct." berichtte gisteravond, dat „uit informatie door het Bestuur bij den Gezaghebber van Aruba ingewonnen" gebleken is, dat het bericht van de „Amigoe" van verleden week onjuist was.

„Wel is de armoede op Aruba groot, schrijft onze collega, doch van een hongersnood, ten gevolge waarvan de menschen sterven, is gelukkig geen sprake."

Wij hopen, dat het zoo is, maar herhalen nogmaals, dat wij meerdere brieven ontvingen van verschillende personen, die allen even hard klagen over den ellendigen toestand op Aruba. Een hunner schreef een dag of tien geleden letterlijk: „op Sta. Cruz sterven de menschen van honger."

De schrijver dezer regelen is volkomen betrouwbaar en minstens even goed bekend met den toestand als de Gezaghebber.

Doch laat ons niet kibbelen, wie er gelijk heeft; het Bestuur kan de zaak uitmaken door een flinken voorraad levensmiddelen en wat geld naar Aruba te zenden, vooral ter verdeeling op Sta. Cruz.

Hard noodig is het daar zeker."

* * *

Ook de Curaçaoënaars zijn nog steeds in de weer om gelden te verzamelen voor de noodlijdenden in Nederland. Zoo lezen wij o.m.:

Het bestuur van den „Curaçaoschen Voetbal Bond" heeft de beleefdheid gehad, ons door tusschenkomst van zijn secretaris a. i., onder dankbetuiging voor de door ons verleende medewerking, mede te deelen, dat de op 1 dezer tusschen het elftal van Hr. Ms. „Heemskerck" en dat van den Bond gehouden wedstrijd, een netto-bedrag van 229.45 heeft opgebracht, welke som aan het „Koninklijk Nationaal Steuncomité" is afgedragen.

* * *

PERSONALIA.

De „Amigoe" schrijft:

Met de Italiaansche boot „Siena" zijn onze geachte landgenooten, de heeren Morris E. Curiel, consul van Spanje op dit eiland, met zijne familie, en dr. H. A. de Casseres, geneesheer van het Leprozen-gesticht, en zusters in welstand in ons midden teruggekeerd van hunne reis naar Europa, waar zij eenige maanden zijn verbleven en uit hoofde van den oorlog, allerlei vreemde wederwaardigheden hadden te doorstaan.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Koeliewerving voor het buitenland.

De werving van koelies voor het buitenland is weer toegelaten, zegt de „Pewarta Soerabaja". Aan den administrateur der aan de „Selaba Rubber Estates Limited" behorende landbouwonderneming Selaba Estate is vergunning verleend tot het aanwerven van ten hoogste 100 Inlanders van Java voor het verrichten van arbeid op de evengenoemde, in Perak gelegen onderneming. En aan den gemachtigde te Singapore van de „Pahang Consolidated Company Limited" voor het aanwerven van ten hoogste 400 Inlanders van Java voor het verrichten van arbeid op de in Pahang gelegen, aan bedoelde maatschappij behorende landbouwondernemingen „Kuala Reman Estate" en „Soengei Talam Estate."

Inl. Geneeskundige Hulp voor de dessa's.

In de „Locomotief" heeft onlangs — alzo de „Sinar Djawa" — een bericht gestaan, dat door de zendingen te Djokdja Inl. dorpsdokters en verplegers (verpleegsters) zullen worden opgeleid. Zij zouden worden gekozen uit Inlandsche jongelieden, die zich daartoe aanmelden en door het Gouvernement zal met de leiding en hooger onderricht een Europeesch geneesheer worden belast. Deze jonge mannen zullen later, als zij afgestudeerd zijn, in verschillende dessa's geplaatst worden.

Nu doet zich de vraag voor: of het niet wenschelijk zou zijn, dat ook op andere plaatsen een dergelijke regeling in 't leven worde geroepen? Bekend is het toch, dat de Inlanders, behalve de meer ontwikkelden, niet licht er toe overgaan, in gevallen van ziekte, zelfs van ernstigen aard, de hulp van een geneesheer in te roepen en Europeesche geneesmiddelen te gebruiken. Eensdeels bestaat er bij hen nog een groote vrees voor Europeesche doktoren en ten tweede zijn dezen niet altijd bij de hand, maar meestal op ver afgelegen afstanden van de dessa's woonachtig. De Inlander vreest niet zoozeer de persoon

van den Europeeschen geneesheer, dan wel de gedachte, dat een operatie het gevolg der consultatie zou zijn (di s é m b é l é h, zegt de Inlander, een uitdrukking anders slechts voor het slachten van kippen gebezigd). In gevallen van oogziekte, vreest hij, dat in de oogen geknipt zal worden. Vooral de santris en half santris (de „fijnen") moeten niets van de Eur. doktoren hebben en zeggen, dat alle ziekte van God komt en die ook als een Godsgeschenk dient aangenomen te worden: „Takdir-Allah." Zoolang de Inlander nog niet drie kwart dood is, zal hij de hulp van den arts niet inroepen. En wat is hiervan gewoonlijk het gevolg? Zoo'n lijder bezwijkt natuurlijk in de meeste gevallen en dan krijgt daarvan de dokter de schuld, die hem op 't laatst geholpen heeft. Hadden we maar dien Hollandschen dokter niet genomen, wordt dan door de familie uitgeroepen, onze zieke ware nog in 't leven gebleven. Nauwelijks kwam de dokter er bij en nam hij Europeesche geneesmiddelen in of de man ging dood. Inlandsche deskundige hulp in alle dessa's ware dus zeer gewenscht. Aldus besluit bovengenoemd blad.

Een geheime Vereeniging.

Te Meester Cornelis (Batavia) is een geheime vereeniging ontdekt, die, naar de „Pembrita Betawi" vernam, ten doel heeft de ambtenaren en politieambten te dooden, die, om welke reden dan ook, het een harer leden moeilijk maakt, hetzij in verzekerde bewaring doet nemen of anderszins. De leden zouden bij hunne aanneming een eed af moeten leggen, waarbij een kip den hals wordt afgesneden. De politie ontving bericht, dat reeds circa 100 leden waren aangenomen. Op zekeren avond, toen een nieuw lid werd aangenomen, geschiedde een overval van de politie in het daartoe aangewezen huis. De politie was daarvan op de hoogte gesteld en vond ook de geslachte kip, die bij de eedsaflegging dienst had gedaan, maar blijkbaar waren de leden op 't laatste oogenblik nog gewaarschuwd geworden, want één hunner stootte bij zijn vlucht de brandende lamp omver. Enkele aanwezigen konden zodoende ontsnappen, maar de meesten werden toch in hechtenis genomen, dank zij de door de politie genomen voorzorgen.

Inlandsche onderdrukking.

De Inlander is nog veel blootgesteld aan willekeurige onderdrukking en knevelarij, zoo schrijft de Sinar Djawa; niet zoozeer van de zijde der vreemdelingen als wel van zijn eigen landgenooten. Zeker, 't wordt den volke bekend gemaakt, in kranten en andere schrifturen, dat de ambtenaren er zijn voor den kleinen man en niet omgekeerd; toch hebben wij het gevoel, dat wij onderdrukt en uitgeknepen worden. Gelukkig, dat de N.-I. Regeering zich onzer meer en meer aantrekt en waar noodig, streng tegen willekeur en machtsmisbruik optreedt. De ambtenaren zijn er toch niet alleen om te bevelen, maar om ons te leiden. De kleine man, die nog in volkomen onwetendheid verkeert, heeft véél leiding noodig, wil 't hem op den duur goed gaan. Al het werk, dat hij verricht, heeft verbetering noodig. Is hij landbouwer, handwerksman, goudsmid, koperslager of iets anders, zijn bedrijf is jaren lang op dezelfde hoogte gebleven of achteruitgegaan. Van vooruitgang in zijn vak is geen sprake. Dit komt, omdat hij niet ontwikkeld en voor zijn vak bekwaam gemaakt wordt. Wij verwachten aansporing tot die leiding van onze ambtenaren, ook ten aanzien der lichamelijke ontwikkeling en de opvoeding onzer kinderen. Daarom is 't noodig, dat in de eerste plaats de ambtenaren zelf ons in het goede voorgaan. De Inlandsche opleidingsscholen zijn om bekwaame ambtenaren te vormen, tot onze voorlichting. Maar zijn zij altijd in staat en genegen dit te doen?

Wij hebben eigen waroengs, tokos, timmerlieden, enz. Wat zien wij evenwel gebeuren? De Inlandsche ambtenaren koopen liever in de winkels der Vreemde Oosterlingen; zij laten hunne meubels door Chineezers maken of koopen die op venduties van Europeanen. Hoe is 't dan mogelijk, dat wij vooruit komen! Ook zit de kahor-matan nog veel te diep bij de ambtenaren. 't Lijkt soms, of wij nog in den tijd van Modjopait zijn. Dit is de druk, waaronder wij Inlanders leven. Dat Allah hierin toch verandering moge brengen! zoo roept schrijver uit!

De Inlandsche Doodenverzorging.

In de Pantjaran Warta werd geklaagd, dat de lijken van het in het Militaire hospitaal te Weltevreden aan cholera overleden Inlanders, met zooveel spoed worden begraven, zonder dat familieleden daarmede in kennis zijn gesteld, die daardoor niet in de gelegenheid zijn tegenover die lijken de voorschriften van den Godsdienst in acht te nemen. Drie Inlanders, met name Abduldjid van G. Sentool, Noordwijk, hadji Moesianip en hadji Iskak hebben thans de tusschenkomst van Dr. Rinkes ingeroepen om verandering te krijgen. Zij zouden o. m. zoo gaarne willen, dat de lijken naar de woningen in de kampong konden worden gebracht, om van daaruit, na de gebruikelijke wasschingen en andere formaliteiten, begraven te worden. Dr. Rinkes is daarop naar het Militair Hospitaal gegaan, om hierover te spreken; en het bestuur van dit hospitaal is zoo welwillend geweest om aan de bezwaren der Inlanders tegemoet te komen. Het overbrengen van de lijken naar de kampons kon evenwel met het oog op de besmetting niet worden toegestaan. Dit begrepen genoemde Inlanders later ook. In 't vervolg zullen echter een paar familieleden in de lijkenzaal worden toegelaten om daar de dooden volgens de voorschriften van den Isl. Godsdienst te verzorgen en

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten

Visch, Vleeschwaren

Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

's-Gravenhaagsche Manege,

Kazernestraat 46-48. - Telefoon 3065.

Oudst Etablissement.

1ste Klasse Rijonderwijs.

R. J. J. HIEMSTRA, Directeur.

S. J. ROTTEVEEL,

GALILEISTRAAT 58 hoek Beeklaan,

beveelt zich aan voor levering van alles op het gebied van

Koloniale Waren - Comestibles.

TELEFOON 3197.

Marque Déposée „AU-CONDOR"

LA HAYE PAYS BAS. PLEIN 8.

FRED. MOMMAERTS-DEGELLER

Tabacs, Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité

Exportation Importation

EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij

STOOM JALOUZIEËN- EN ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek van Geschilderde

: Gordijnen :

in meer dan 500 dessins

KLENUS Stofzuigmachine

Hof- en Rijksleveranciers

'S-GRAVENHAGE

Kettingstraat No. 6 - Telefoon 2478

Algemeene Boekhandel

en

Advertentie-Bureau

van

FIRMA L. J. C. BOUCHER,

Noordeinde 64c. - Den Haag.

Levering van alle binnen- en buitenlandsche Boeken en Tijdschriften.

C. H. C. PLEMPER VAN BALEN.

VALKENBOSCH APOTHEEK.

Valkenboschlaan 50 Telefoon 7384.

DEN HAAG.

Urineonderzoek f 1.00.

staatkunde in zijn vredesvoorwaarden laten meespreken, maar hij zal zijn volk niet kunnen tevreden stellen met een prijs, die van dit volk dadelijk weer nieuwe en zware offers zou vergen om iets waard te zijn. Daarom zal, naar wij verwachten, de eisch ten opzichte der overzeesche bezittingen niet de hoofdschotel worden.

Indachtig de verrassingen en onverwachte uitkomsten, die wij vooropstelden, blijft deze verwachting niet meer dan een beschouwing. En, voegen wij 'er bovendien dadelijk bij, zelfs al zal 't slechts gaan om bijschotels, dan kan daar toch al veel mee gemoed zijn, want aan beide zijden zijn velen, die dan tevreden gesteld zullen moeten worden.

Lijkt wel een erg mager resultaat, het constateeren dat iets niet is. Uit een zuiver aardrijkskundig oogpunt is echter het vaststellen dat een vermeend land niet bestaat van evenveel waarde als het uitmaken dat dit wel zou aanwezig zijn. Peary meende den 24 Juni 1906, toen hij zich op een zijner pooltochten aan de N.O. kust van Grantland bevond, door zijn kijker in N.W. richting toppen te verkennen, die hij Crockerland noemde. Maar hij verklaarde zelf niet zeker te zijn of 't wel land was. Eigenlijk moest die twijfel als opgeheven zijn beschouwd. Immers Cook, die zich voor korten tijd het brevet van Ien Noordpoolbetreder wist te doen toekennen, zeide zijn weg langs Crockerland genomen en dit van nabij gezien te hebben. Maar met ongelooft aan het geheele poolverhaal van dezen kwakzalver in Noordpoolzaken, was ook dat aan zijn waarneming ten opzichte van Crockerland blijven bestaan.

Mannen van ondernemingsgeest vonden steun bij anderen, die de fondsen beschikbaar stelden om de onderstelling van Peary tot klaarheid te brengen. In Juli 1913 vertrok een Amerikaanse expeditie uit New-York onder leiding van Donald Mac Millan, die een vroegeren tocht (1908-9) van Peary had meegemaakt. De winter 1913-14 werd doorgebracht te Etah (aan de Smith Sound, N.W. van Groenland). In 't voorjaar van 1914 maakten Mac Millan en F. Green, een jong Amerik. zeeofficier, een sledetocht, waarbij over drijvend ijs, tot op 125 m ten N.W. van het punt van waar Peary gemeend had land te zien, werd doorgedrongen. Zij stelden vast, dat Crockerland niet bestaat.

Hiermede wordt tevens de kans uiterst gering voor de waarschijnlijkheid van het bestaan van een uitgestrekt eiland ten N.W. van Grantland en ten N. van de Beaufortzee, zooals velen meenden te mogen aannemen.

Anderhalf jaar in sneeuw en ijs en als loon de eer van vastgesteld te hebben dat een Peary-spiegeling inderdaad geen werkelijkheid is! Gelukkig voor de wetenschap, dat er zijn die zich met dat loon voor dien arbeid tevreden stellen.

Het optreden van den nieuwen Sultan van Egypte heeft zich niet alleen gekenmerkt door den bijzonderen luister en ophef, waarmede de nieuwe Britsche schepping ter kennis is gebracht van geheel Egypte, van geheel de Mohammedaansche, ja van geheel de heele wereld, maar de Khedive-Sultan heeft zich ook een gelegenheid verschaffen tot gansch die wereld te spreken over hetgeen hij van voor zijn rijk verwacht. Was het uitwendig vertoon zooals het, de tijdsomstandigheden in aanmerking genomen, kon worden verwacht, het wil ons voorkomen, dat de wijze waarop Hoessein-Kemal zich heeft uitgelaten in een interview aan een Times-correspondent, meer geeft dan de gewone banale gelegenheidsgezegden, die een pas op den troon verhevene gaarne pleegt ten beste te geven.

Hij is zelf nooit een troonpretendent geweest. De Br. regering heeft hem uitgenoodigd het Khedivaat met den Sultanstitel aan te nemen, terwijl de opvolging nader wordt vastgesteld erfelijk in het geslacht van Mehemet Ali. Hoessein wil werken ten bate van zijn land, waarbij hij op Engeland vertrouwt, zooals hij hoopt dat Engeland hem vertrouwt. Hij heeft koning Edward reeds in 1898 kennen en sedert groote vriendschap voor hem opgevat.

Ook de verhouding met de Engelsche natie wekt vertrouwen. De Britsche troepen hebben van den aanvang van hun komst in Egypte af hiertoe medegewerkt, door hun uitstekende houding. De vorst hoopt aan zijn volk de burgerdeugden te leeren, die de Engelschen kenmerken. Hiertoe is opvoeding in het huisgezin en dus verbetering van het onderwijs der vrouwen, de toekomstige moeders, noodzakelijk. Alleen in deze verklaring ligt al een omwenteling van de bestaande samenleving. Wat in deze richting beproefd is, heeft daar, waar de vrouw zich alleen gesluiert in 't openbaar beweegt en waar 't haremlieven nog tot de gebruiken behoort, groote tegenkanting ondervonden.

De Khedive gelooft in een groote toekomst van zijn land. Nadat de storingen van het oogenblik voorbij zullen zijn, zal Egypte een middelpunt worden van krachtige werkzaamheid op moreel en materieel gebied. Drie schatten zullen daarvoor ten volle tot hun recht moeten komen: de Nijl, de Egyptische zon en vooral de landbouw. Sultan Hoessein zegt zijn volk te kennen. Men zou geen ras kunnen vinden dat beter tot ontwikkeling kan worden gebracht. De landbouwers behoeven vaderlijke leiding om hen op hêt door Mehemet Ali, den stamvader der dynastie, aangegeven pad te doen blijven. Door onderwijs zullen de Egyptenaren een voortreffelijk volk worden. Blijkbaar wil Hoessein zijn bestuur maken tot een be-

kroning van de politiek, die Engeland sedert ruim 30 jaren in Egypte voert.

De ontvangst van bisschop Dolci door den Sultan van Turkije, de vorming van een Turksch gezantschap bij den Paus, de opheffing van het Fransche protectoraat over de katholieken in de Mohammedaansche landen, dit alles zal de volgers van den Islam niet minder doen duizelen bij hun zoeken van Allah's wil ten opzichte van den oorlog, dan de houding van Hoessein, die Allah aanroepet en den Sultan van Turkije verloochent.

Zal de vlieg ten slotte toch in de vlam geraken? Telkens hebben tusschen de Portugeesche en de Deutsche politiek botsingen plaats, die uit opgewekte gevoeligheid ontstaan, deze al pijnlijker en onverdragelijker maken. Zoo meldde een Reuter-telegram uit Lissabon van 22 December, dat de Kamer van afgevaardigden een motie aangenomen heeft, voorgesteld door Alfonso Costa, om vertrouwen in de regeering uit te drukken, op krachtadigen voortgang met de verdediging van de koloniën en met de voorbereiding voor deelneming aan den oorlog aan de zijde van Engeland aan te dringen.

Den volgende dag kreeg Reuter uit Lissabon bericht van een mededeeling door den minister van koloniën aan de Kamer van afgeve. van een nieuwen Duitschen aanval op Naulila in Angola (Port. W. Afrika). Het zwakke Port. garnizoen trok terug, met de bedoeling na versterking te hebben, het verlaten punt weer in te nemen.

Moet de volgorde der telegrammen een omgekeerde zijn? Dan ware de motie beter verklaarbaar. Een Wolffbericht meldde, dat het nieuwe ministerie den oorlog wil, doch dat vrees voor binnenlandsche verwickelingen de oorlogsverklaring nog onzeker maakt.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

De suikerindustrie en de oorlog.

Den 22en December hield Dr. H. C. Prinsen Geerligts te Amsterdam een voordracht over de suikerindustrie op Java, waarvan een overzicht wordt gegeven in de Ind. Mercur van 25 dezer. Het meest actueel was — volgens het blad — hetgeen de spreker mededeelde omtrent den invloed van den huidige oorlog op de suikerindustrie, niet alleen die van Java, maar die van de geheele wereld, zoowel de beetwortelsuiker als de rietsuiker. Van dit gedeelte der voordracht volgt hier een en ander.

Van de Europeesche landen produceert Duitsland circa 2.75 miljoen ton suiker en Oostenrijk 1.9 miljoen ton. Daarvan voeren zij ongeveer de helft uit, vooral naar Engeland, dat van beide landen 2 miljoen ontvangt. Amerika heeft in het geheel 3.5 miljoen nodig, waarvan het een gedeelte zelf vervaardigt en nog ongeveer een kleine 2 miljoen moet invoeren, wat het tot dusver voornamelijk uit Cuba kreeg. Onze Java-suiker gaat voornamelijk naar China, Japan, Britsch-Indië enz. en niet meer naar Europa. Duitsland verbood bij het begin van den oorlog allen suikeruitvoer, waarop Engeland zich tot hooge prijzen in korten tijd elders van een miljoen ton suiker voorzag. Op levering werd o.a. een 500.000 zak van Java gekocht, dat verleden jaar geen picol suiker meer door het Suezkanaal vervoerde. Ook uit Cuba en van zijn koloniën betreft Engeland thans suiker. Duitsland heeft, in tegenstelling met vroegere geruchten over een mislukking, zijn vollen oogst gemaakt; Oostenrijk eveneens. Nederland oogstte wat meer dan anders. Frankrijk maakt dit jaar 400.000 ton in plaats van 700.000, aangezien vele fabrieken in de door den vijand bezette noordelijke departementen liggen, en België zal het slechts tot een totaal van 100.000 brengen, een derde gedeelte van den normalen oogst. Rusland, dat zijn bietaanplantingen zeer heeft uitgebreid, zou een overproductie veroorzaken, als niet door den oorlogstoestand in Polen een veertigtal fabrieken moesten stilstaan. Duitsland, dat inmiddels zijn uitvoerverbod heeft opgeheven, zit met een voorraad van 1 miljoen ton, die het niet kan uitvoeren en Rusland zit nog met een 400.000 ton. Beveerd wordt, dat dit land zich zou onttrekken aan den Suikerconventie en 400.000 ton over Wladiwostok naar Canada zou zenden (hoe dat langs één spoorweg moet gaan is niet duidelijk) en daardoor zou Canada dan geen West-Indische suiker behoeven, welke naar Engeland kon gaan. Op Java is de oogst niet schitterend geweest. Velen, die anders in Augustus alles al verkocht hadden, zaten nu, wegens de lage prijzen, met voorraden. Enkelen hebben nu nog kunnen profiteren van hooge prijzen, maar verhalen van reusachtige winsten zijn zeer overdreven. De Cuba-oogst ging tot dusver bijna geheel naar de Vereenigde Staten. Als nu Engeland ook Cuba-suiker neemt, zal er geen overproductie komen, waarop men gerekend had, al heeft men het vreemde verschijnsel, dat veel suiker geblokkeerd wordt, zoodat Duitsland met groote voorraden zit en Engeland moeite moet doen om suiker aan te voeren. Op Java is te wachten, dat de prijs iets hooger zal zijn dan tevoren, dat er geen schatten van Golconda verdiend zullen worden, maar een toekomst te wachten zal zijn met behoorlijke prijzen. Wat den oogst van dit jaar betreft, zijn de vooruitzichten niet goed.

Politiek beleid en bestuurszorg in de Buitenbezittingen.

De belangrijke wijzigingen inzonderheid sedert het jaar 1898 in onze politieke gedragslijn ten aanzien der buitenbezittingen, gaven den gouverneur-generaal Van Heutsz aanleiding dit onderwerp van staatsbeleid aan eene opzettelijke beschouwing te onderwerpen. Dat ingrijpen toch droeg vaak een zoo plotseling karakter, was daarbij noodig op zoo verschillende punten tegelijk, dat de regeling der gevolgen met den gang der gebeurtenissen niet altijd gelijken tred heeft kunnen houden.

Toen nu in het begin van 1907 gezegd kon worden dat aan ons expansief optreden weldra de natuurlijke grenzen gesteld waren en men dus het geheel kon overzien, werd het tijdstip aangebroken geacht eenzijdig om de oorzaken tot dat optreden in hun onderling verband te beschouwen, anderzijds de staatkundige gevolgen ervan nader onder de oogen te zien en eene schets te ontwerpen van de daarmede samenhangende bestuurswerkzaamheid.

Daartoe werd door de regeering destijds eene opdracht gegeven aan den ter beschikking van den gouverneur-generaal gestelden toenmaligen kapitein der infanterie, laatstelijk minister van oorlog, den heer H. Colijn.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

□ □ **DROGERIEN** :: :: **CHEMICALIËN** □ □
 □ **DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-** □
 □ **EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS** □ □

D. VAN HEIJNINGEN & ZON,
KLEEDERMAKERS.
HOOGHE WAL 13-14. 'S-GRAVENHAGE.
 2de huis van af de Kon. Stallen. Telefoon 590.

Steeds de nieuwste Engelsche en Schotsche Stoffen voor Dames en Heerenkleeding naar maat.
 Coupe en bewerking 1ste klasse.

Stichtsche Hypotheekbank
Boothstraat 15 Utrecht.

5 %

PANDBRIEVEN.
 Koers van uitgifte 100 %
 Verkrijgbaar:

te Utrecht ten kantore der **BANK**
 te Amsterdam bij de Heeren **H. OYENS & ZONEN**
 te Rotterdam bij de Heeren
KRAEMER VAN DER KOOY & Co.
 te 's-Gravenhage bij de **KORTENAERBANK.**

A. J. LINNEWEEVER,
 Westeinde 32a - 's-Gravenhage.
Orthopaedisch Schoenmaker
KURKVERHOOGINGEN
OP VERSCHILLENDE MANIEREN.

Laarzen met baleinen, Laarzen met steunwerk, Beugel-laarzen, enz. enz.

LEESBIBLIOTHEEK
in 4 talen,
 (de nieuwste uitgekomen werken worden direct opgenomen)
 Leesprijs 5 cents per deel voor de eerste week,
 voor iederen dag langer 1 cent bijbetalen.
Boek- en Kantoorboekhandel
E. VAN ANDEL,
 WEIMARSTRAAT 16a, bij de Suezkade. DEN HAAG
 ADVERTENTIE-BUREAU.

J. A. M. MULDER, Uurwerkmaker.
 Noordeinde 182-184 - Den Haag.
 TELEFOON 7413.

Gebroeders Domhoff
 Hofkleermakers van Z. K. H. den Prins der Nederlanden.
's-Gravenhage Rotterdam
 Parkstraat 8. Mosseltrap 5-6-7.

Heeren- en Dames-Kleermakerij.
 Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.
 Uniformen voor Zee- en Landmacht.
 Rij- en Automobielkleeding.
 Galakleeding en Ambtsgewaden.

Amsterdam Nijmegen
 Heerengracht 422. Graafsche weg 9.

RIPPEN
Pianohandel
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTRAAT 17.
 Tel. 4683.
 Verhuren Stemmen

De vrucht van den arbeid van den heer Colijn is, naar bekend, neergelegd in een uit 4 liggende deelen bestaande in de jaren 1907—1909 ter landdrukkerij verschenen nota, getiteld: „Politiek beleid en bestuurszorg in de buitenbezittingen”. Het eerste gedeelte bevat eene uitvoerige historische inleiding, het tweede gedeelte — het meest belangrijke — is gesplitst in twee boeken, waarvan het eerste (A) inhoudt een omstandig historisch overzicht over de jaren 1899 tot en met 1908 en het tweede (B) een verklarend overzicht der politieke overeenkomsten.

Het derde deel eindelijk handelt over politiek beleid, wetgeving en bestuur.

Sedert de uitgave in 1909 van het tweede gedeelte (B) werden tal van nieuwe beslissingen ten aanzien van de inlandsche zelfbesturen genomen en kwamen verscheidene destijds nog hangende belangrijke vraagstukken tot oplossing, zoodat eene nieuwe uitgave, v.z.w. aangevuld, omgewerkt en verbeterd, noodzakelijk was geworden.

Door de zorgen van het departement B.5. is dezer dagen deze tweede druk verschenen, evenals de eerste bestaande uit drie deelen, n.l. de uitvoerige politieke contracten, de korte verklaring en de toepasselijkheid van gouvernementale bepalingen in zelfbesturende landschappen.

Door den grooten omvang, welke dit deel heeft gekregen, zijn thans in een afzonderlijk boekwerk als bijlagen opgenomen de model-contracten voor Celebes van 1904 voor de Oostkust van Sumatra van 1906, voor de Westerafdeeling van Borneo van 1905/1912, het in dit jaar ontworpen, doch nog niet definitief gesloten contract met het inlandsch zelfbestuur van Siak Sri Indrapoera, de model korte verklaring voor de Oostkust van Sumatra, het uniform-model van de korte verklaring en de Timor-verklaring.

Verder zijn naast de bijlagen in dat afzonderlijk deel opgenomen de passages uit de overige deelen, waarnaar in den herdruk van het tweede deel verwezen is.

De nieuwe uitgave vormt zoodoende een zelfstandig werk, dat geraadpleegd kan worden zonder kennis te nemen van de overige, niet herdrukte deelen. (Java-Bode).

De dierenwereld van Insulinde.

Met de dezer dagen verschenen 16e aflevering, is het eerste deel van J. Hendrik van Balen's „De dierenwereld van Insulinde in woord en beeld” compleet. Deze laatste aflevering bevat het slot van de beschrijving der apen en een overzicht van de huisdieren van den Indischen Archipel.

Om een klein idee te geven van de wijze waarop de schrijver zijn stof behandelt, volgen wij hem even bij de beschrijving van den Batakshen hond (blz. 485—486).

„De Bataksche hond heeft het voorkomen van een spits-hond, kort haar en een recht omgebogen staart en ook de grootte der spitshonden..... Deze honden laten zich niet door Europeanen aanraken..... Hun stemgeluid is meer huilen dan blaffen. De inboorlingen voederen hun honden bijna in het geheel niet of slecht; zij moeten hun voedsel maar zelf zoeken. In alle dorpen (in de Radja-bergen), waar ik vertoefde, werden deze honden gebruikt om de zuigelingen zindelijk te houden. Zij gebruiken hierbij hun tong zoo goed, dat verder wassen der kleinen totaal overbodig is. Deze eigenaardigheid was reeds van de Batakkers bekend, doch ik heb het alleen gezien bij de Raja's, niet bij de Karo's, doch dit is misschien een toeval. Het vleesch dezer honden geldt bij de Batakkers voor eene lekkernij en bij de Raja-stammen worden zij zelfs gemest”.

Volledigheidshalve moeten wij aan het bovenstaande nog toevoegen, dat de verdiensten van den Batak-hond niet uitsluitend bestaan in het „zindelijk houden der kleinen”; het zijn ook — zegt van Balen — uitstekende jacht- en waakhonden.

De uitgever van dit populair-wetenschappelijk geschrift, inderdaad het eerste boek over onze Oost-Indische dieren, komt een woord van lof toe voor de fraaie uitvoering; het nu gereed gekomen eerste deel, handelend over de zoogdieren, is overvloedig geïllustreerd; sommige gekleurde platen zijn inderdaad zeer mooi.

Rundveeteelt in Ned.-Indië.

Het December-nummer van Cultura, het orgaan van het Nederlandsch Instituut van Landbouwkunde, bevat het eerste gedeelte eener beschouwing over de rundveeteelt in Ned.-Indië, door Dr. H. t. Hoen, een bekende deskundige op dit gebied.

Wellicht hebben we later gelegenheid op deze studie terug te komen en volstaan thans met de mededeeling, dat de schrijver in dit eerste gedeelte interessante bijzonderheden vertelt van het Balineesche, het Javaansche, het Madoereesche en het Sumatraansche rund.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 51: Railtransport op de cultuurondernemingen in Nederl.-Indië, door A. W. A. Jacometti, c.i. *) (met ill.). — De suikerindustrie op Java. Voordracht van Dr. H. C. Prinsen Geerligts. — Nederlandsch-Indisch Landbouw-Syndicaat. Mededeelingen over Robusta-koffiebereiding naar aanleiding der minder gewenschte uitkomsten door het gebruik van kalk. — De overzeesche handel en de oorlog. — Kultuurberichten (Proefstations). — De rubbertentoonstelling te Batavia. (Enz.). — Kleine mededeelingen. — Verkeerswezen. — Financiële berichten en verslagen. Enz.

Punten en problemen.

In de Java-Post van 13 November vindt men eene bespreking van het navolgende geschrift.

Punten en problemen. Een en ander over het Javaansche volk, door J. J. B. Ostmeier (Semarang, Drukkerij en Boekhandel H. A. Benjamins). Aangezien dit boek ons nog niet heeft bereikt, nemen we van de critische bespreking in de Java-Post alleen den aanhef over.

„Punten en problemen” is een boek, dat zeer belangrijke zaken uit de Javaansche wereld bespreekt, zoodat: 't wantrouwen, karakter, sociale standpunt, den woeker enz. bij de Javanen. Daarover, dat moet gezegd, wordt in dat boek in 't algemeen geschreven met kennis van zaken, met gezond oordeel en tevens in prettigen, lossen stijl.

Plantage-hygiëne.

Bij den Javaschen Boekhandel en Drukkerij te Batavia, verscheen een omvangrijk boekwerk, getiteld:

Plantage-hygiëne ten behoeve van directeurs, administrateurs en geneesheeren van landbouw-ondernemingen in Nederlandsch-Indië, samengesteld door een aantal Indische medici. Uitgegeven met ondersteuning van het Internatio-

*) In het vorig „Koloniaal Weekblad” vermeldde wij een bijdrage van den heer Jacometti in het weekblad „De Ingenieur” en verzuimden aan zijn naam toe te voegen de letters „c. i.” wat beteekent civiel ingenieur; genoemde heer maakte ons op dat verzuim attent, met verzoek er melding van te maken, hetgeen bij deze geschiedt.

naal Rubbercongres met Tentoonstelling te Batavia 1914, door Dr. G. Grijns en Dr. G. W. Kiewiet de Jonge.

In hun voorbericht zeggen de uitgevers o.m.: „Nu men hoe langer hoe meer het groote belang inziet van bescherming der koelies tegen ziekten, gaf ons het Rubbercongres een gewenschte gelegenheid, om ten behoeve van planters en geneesheeren, die bij cultuurondernemingen werkzaam zijn, een werk uit te geven, waarin door verschillende medici, die speciale ervaring hebben over de praktijk der tropenhygiëne, de hoofdzaken daarvan in bevattelijke vorm konden worden medegedeeld”.

Het is te hopen dat deze bundel opstellen, waarvan wij hieronder een overzicht geven, de belangstelling zal onderhouden, die hij zeker in hooge mate verdient, ook van hen die, hoewel geen planter of geneesheer zijnde, evenwel toch belangstellen in de hygiënische toestanden op de talrijke landbouw-ondernemingen in den Archipel.

De inhoud dan bestaat uit de volgende (deels geïllustreerde bijdragen): De prophylaxis tegen het invoeren van ziekten op cultuur-ondernemingen, door Dr. W. A. Kuenen. — Kuli-Hospitaal, von Dr. G. Baermann. — Arbeiter-Wohnungen, von Dr. G. Baermann. — Over afvoer van faecaliën, door Dr. G. Grijns. — Over watervoorziening op ondernemingen, door O. Deggelaar. — Een en ander over vaccinatie, door W. A. Borger. — De prophylaxe van cholera (e.a.), door Dr. W. Schüffner. — Voorkoming van beri-beri, door J. A. M. J. Jennissen. — Malaria en malariabestrijding, door P. C. Flu. — Ankylostomiasis, von Dr. G. Baermann. — Maatregelen ter voorkoming van pest, door P. C. Flu.

Ingezonden.

De „Hollandsche Credietbank”.

Geachte Redactie.

Wil mij toestaan, tot leering van anderen, mijne ervaring mede te deelen, opgedaan met de Hollandsche Credietbank, gevestigd Reguliersgracht 138 te Amsterdam, — een bank, die nogal veel reclame maakt in Ned.-Indische koloniën.

In 1911 ontving ik een prospectus van die bank, en besloot een nummer te nemen in de „Belgische Congo Loterij”, betaalbaar in 36 maandelijksche termijnen van f 2. Op verzoek van de bank, om de zaak ook onder mijne vrienden te introduceeren, haalde ik een hunder over om eenzelfde lot te nemen als ik.

Van af 29 Juni 1911 tot 12 November 1913 zonden wij elke maand per postwissel f 4, derhalve in totaal dertig maanden, zoodat wij uit de postwisselrequis in ons bezit kunnen bewijzen.

Toevallig kwam ons in dien tijd een Nederlandsch geïllustreerd Nieuws van de Week onder de oogen — en wel van vroeger datum dan toen wij de nummers kochten — waaruit wij lezen, dat nummers van de Belgische Congo-Loterij worden verkocht voor dertig (dus niet 36) maandelijksche betalingen van twee gulden.

Wij schreven daarover aan de Holl. Credietbank, en verzochten (waar reeds 30 remises door ons waren gedaan) om toezending der origineele stukken.

Bij schrijven van 24 December 1913 berichtte de bank, dat slechts 29 termijnen voldaan waren, en er derhalve nog zeven termijnen waren te voldoen, alvorens de stukken konden worden gezonden.

Hierop antwoordden wij 2 Februari 1914, dat wij de requis hadden van dertig zendingen, en sloten de eigen advertentie der bank in, waarin de prijs der loten werd opgegeven te bedragen dertig maal f 2.

Op 24 Febr. 1914 schreef de bank, dat „de koopprijs intusschen verlaagd” was, doch dit niet van invloed was op de door ons gekochte loten. Zij drong aan om zoo spoedig mogelijk de achterstallige zeven termijnen aan te zuiveren.

Dit schrijven ontvingen wij in den loop van Maart, — en — om de vroeger gezonden bedragen niet te verliezen — besloten wij de zeven termijnen (f 28.—) alsnog te zenden, hetgeen geschiedde midden April.

Tot onze verwondering ontvingen wij daarop een schrijven gedateerd 5 Mei 1914, erkennende de ontvangst onzer postwissel, doch met bericht dat onze contracten wegens wanbetaling geroyeerd waren, en er geen betalingen meer op konden worden aangenomen.

Hoewel alle rechten op de contracten verbeurd waren, bood de bank aan om nieuwe contracten te leveren, en te beschouwen alsof (met inbegrip der laatste f 28) een-en-twintig termijnen voldaan waren. De overige termijnen zouden dus opnieuw gestort moeten worden.

Mocht dit voorstel niet worden aanvaard, dan zou de bank ons de laatstgezonden postwissel van f 28 terugzenden.

Het spreekt echter vanzelf, dat wij onze toekomst hadden van het nemen van loten door middel dezer bank, en verzocht hebben de postwissel te retourneren.

Het avontuur komt ons per slot van rekening op een verlies te staan van $30 \times f 4 = f 120$.

Met dank voor de verleende plaatsruimte,

E. J. MARTELINK.

Paramaribo, den 26 November 1914.

Kledingmagazijnen P. VAN DEN BRUL

AMSTERDAM.
Nieuwendijk 184.

DEN HAAG
Veenestraat 15.

HOORN
Grootte Noord 9.

LEEWARDEN
Nieuwe Stad 94.

GRONINGEN
Heerenstraat 24
en 59.

ONZE GEMAAKTE

HEEREN-, JONGEHEEREN-
en KINDERKLEEDING

is BEKEND SOLIDE en munt
uit door Eleganten Pasvorm
en KEURIGE AFWERKING

Kleedermakerij van den eersten rang

VOOR INDIË. De aangenaamste, mooiste en nuttigste bezigheid is zeker het Fluweelplettjen

en Schilderen. Onderricht bij

Firma TENZER, Noordeinde 139a, Den Haag

Magazijn en Fabriek van Schildersartikelen, voorwerpen om te Branden, Snijden, enz. RIJK GEILLUSTR. PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 cent franco Indië.

TOKO BOGOR,

Suezkade 122b.

Telefoon Haag 3472

SPECIALAAL ADRES voor de beste Indische Ingrediënten.

Heerlijke SAMBAL OELEK.

Tandborstels, Badmutsen, Sponsen
Bandages en Gordels.

WED. G. STREITWOLF,

Telefoon 2413.

105, Noordeinde 105.

MAGAZIJN VAN DAMES-HAND-
WERKEN EN LUXE-ARTIKELLEN

Fa Wed. A. v. Winkoop

Noordeinde 40 - 's-Gravenhage
Telefoon 2219.

Hofleverancier
van H.M. de
Koningin.

Hoflever.
van
H.M.d.Koningin
Moeder.

GAZEN WERKEN
gecopieerd naar GOBELINS uit Musée du Louvre en Musée de Cluny voor
Fauteuils - Eetkamerstoelen - Schoorsteenranden en Kussens
ZICHTZENDINGEN FRANCO DOOR GEHEEL NEDERLAND.

Koninklijke

Brood- en Beschuitfabriek

LENSVELT NICOLA

VEENESTRAAT 23 - DEN HAAG.

Lunchroom.

Specialiteit HAAGSCHE BESCHUIT.

Roggebrood in blik voor Export.

Sigaren Ex- en Import Maatschappij
v/h L. LANGE.

Leverancier van Z. K. H. Prins
Hendrik der Nederlanden,
Hertog van Mecklenburg. enz.

Lange Voorhout 86, 's-Gravenhage.

SPECIALE VERPAKKING VOOR DE TROPEN.
HOOGFIJNE LICHTRE BREMER SIGAREN
GEIMPORTEERDE HAVANA SIGAREN.

Telef. H
7857

J. B. HEIJDEMAN,

Telef. H
7857

CONFISEUR. Valeriusstraat 3. PATISSIER.

Speciaal Adres.

WISBRUN & LIFFMANN.

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELLEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELLEN.

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van **10-12** en van **2-4** uur inlichtingen te be-
 omen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.
 Teeken- en Schilderlessen.
 Lessen in moderne talen.
 Fransche-, Duitse- en Italiaansche Conversatielessen.
 Opleiding admittie examen H. B. S. en Gymnasium.
 Handwerklessen.
 Pedagogische adviezen.

Schrijf-, Kopiëer- en Vertaalwerk.
 Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
 Ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
 Lessen aan spraakgebrekkigen.
 Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
 Dame als Lectrice of Dame van gezelschap.
 Kinderjuffrouw in Indië.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor
 hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155**.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families die zich belasten met de
 opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene ver-
 andering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling;
 voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

**OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor
 het geven van privaattlessen in Indische talen.**

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeyst. 100,	's-Gravenhage,	{ Javaansch, Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	{ Javaansch, Maleisch, Madoereesch.
C. LEKKERKERKER, Insp. Inl. Onderw. Witte Singel 92,	„	{ Maleisch, Javaansch, Madoereesch, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	{ Javaansch, Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Nachtegaalstraat 10,	Utrecht,	{ Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der
 Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag,
 zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.
 door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10. 50 ex. f 2.80.

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent
 voor frankieerkosten.

b. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.
 door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent. 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent
 voor frankieerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma
 MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;

II. **De Kolonie Curaçao**, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
 Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankieerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

- No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
- No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
- No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankieerkosten.
- No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
- No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
- No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
- No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankieerkosten.
- No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.
- No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankieerkosten.

HOOGENSTRAATEN'S
 Soepen en Saucen de geurigste!
HOOGENSTRAATEN'S
 Fijne Groenten de fijnste!
HOOGENSTRAATEN'S
 Groenten blauw etiket de prijswaardigste!
W. HOOGENSTRAATEN & Co., Hofleveranciers,
 Leiden.

„TRANSVALIA”
 PRINS HENDRIKSTRAAT 74
 DEN HAAG.

Ondergoederen

ook in echt Jaeger

Zuid-Hollandsch Koffiehuis
 GROENMARKT 37 — DEN HAAG.
CAFÉ RESTAURANT.

DINERS van 5—8 uur, vanaf f 1.—, f 1.50 en hooger
 Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage, 12 Biljarts

TELEFOON H 7057

C. P. A. NICOLAÏ

Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN

Ruime keuze. - Nieuwste Modellen.

Dunklerstraat 33 hoek
 Valeriusstraat.

**Vleugels, Piano's
 Kunstspel-Piano's, Orgels**

Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af.
 VLEUGELS „ f 8.- „ „ „ f 80.- „ „

REPARATIE - STEMMEN - RUIL.

Afdeeling Gebruikte Instrumenten.

Speciale Inrichting
 voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
 DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

C. HOYNG,

Spuistraat 20-22 Den Haag.
 AMSTERDAM - UTRECHT.

Onze Geïllustreerde Catalogus is een
 uitstekende handleiding om zich op
 huishoudelijk gebied in te richten.

TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS
 VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN.

Prijscourant gratis.

Door adverteeren in dit blad moet
 de aandacht op Uwe Firma of
 Uwe branche gevestigd worden en blijven.
 Zij, die veronderstellen dat Reclame iets is,
 waarop dadelijk bezuinigd kan worden, be-
 wijzen, dat zij de reclame niet van den
 goeden kant bezien.

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

C. A. VAN MONSJOU. VALKENBOSCHPLEIN 15
DEN HAAG.
TELEFOON 2167. **Horloger - Opticien.**

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

Wollen- en Donsdekens
Vellen - Vachten
Voetzakken
Tochtdekens - Tochtschermen

Afd. 2e Etage.

LIFT.

DISTILLEERDERIJ EERSTE-KLASSE
Likeurstokerij „DE GEKROONDE LELIE”.

Jenever
Brandewijn
Cognac

Gestookte
Citroen,
Oranjebitter

Fijne Likeuren in alle sterkten en hoeveelheden verkrijgbaar.

MOBACH & Co. ZUID BINNENSINGEL 20
DEN HAAG TELEFOON H. 1984.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL.

Grand Salon de Rafrâichissements NOORDEINDE 44,

Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende
Indische SPEKKOEK à f 1.20.

GOUDA Theelichten

in dozen van 12 stuks, 25 cts per doos.

Indisch Restaurant

Vereeniging „OOST EN WEST”
LAAN v. MEERDERVOORT 187
Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE

GROOTE VERScheidenheid van
OOSTERSCHE GERECHTEN.

Zorgzame en zindelijke bereiding verzekerd.
Billijk tarief.

TJOBALAH SATOE KALI,
TEMTOENANTI DATANG KEMBALI.

Diners vanaf f 1.75.
Plat du Jour à f 1.25.

Uitzending van allerlei Schotels en
Gebakken met verhooging van bezorgloon.

*Adverteert in het
Koloniaal Weekblad*

GROBBE - COMESTIBLES

's-Gravenhage, Bankastr. Theresiastr. 87. Tel. 226.
Scheveningen, Fred. Hendrikl. 70. Tel. 306.
Rijswijk, vh. J. L. MEIJS & Zn. Willemstraat 9. Tel. 49.

VAN SEVENTER & PALUDANUS

: **Kleermakers** :
DEN HAAG. Telefoon 4214. HEERENGRACHT 38.

Prima Stoffen, Elegante Coupe, Solide Fournituren
Uitsluitend Engelsche en Fransche Stoffen.

STALEN OP AANVRAAG.

Aanbevelend, VAN SEVENTER & PALUDANUS.

„Het Blousen-Huis”.

Hoogstraat 21 Den Haag Telefoon 7293.

Specialiteit: BLOUSES, COSTUUMROKKEN, PEIGNOIRS.

Wegens Uitbreiding

Totale Uitverkoop.

Alle genres ook in extra groote maten.

Brengt een bezoek aan BOEATAN
: Magazijnen van INDISCHE KUNSTNIJVERHEID :

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes
Noordeinde 6, **BERNARD DRABBE** DEN HAAG
vis à vis Plaats TELEFOON 2162

Specialiteit **Indische Uitrustingen**

Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens,
Sloopen en Goelings in gearandeerde Indische Maten

BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN

VELP — STEEG — ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.